Odluka:

Pž 2619/2024-2

Zbirni podatci

Broj odluke: Pž 2619/2024-2
Datum odluke: 06.11.2024
Vrsta odluke: Presuda
Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO

Tekst

REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Savska cesta 62, Zagreb
Poslovni broj: Pž-2619/2024-2

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Jagode Crnokrak, predsjednice vijeća, Mladena Šimundića, suca izvjestitelja i Dubravke Matas, članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja I. d.o.o, A1, OIB B1, kojeg zastupa punomoćnik Z. C., odvjetnik u Odvjetničkom društvu C. D. iz A2, protiv tuženika G. P. Z. d.o.o., A3, OIB B2, kojeg zastupa punomoćnik I. D., odvjetnik iz Zagreba, radi proglašenja nedopuštenim pljenidbe i prijenosa te isplate, odlučujući o žalbama stranaka protiv presude Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1135/2022 od 7. svibnja 2024., u sjednici vijeća održanoj 6. studenog 2024.

p r e s u d i o j e

I. Odbija se kao neosnovana tuženikova žalba i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1135/2022 od 7. svibnja 2024. u pobijanim točkama I., II. i III. njene izreke.

II. Odbija se kao neosnovana tužiteljeva žalba i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1135/2022 od 7. svibnja 2024. u dijelu pobijane točke IV. njene izreke, kojim je odbijen tužiteljev zahtjev za naknadu troškova parničnog postupka u iznosu od 11.200,00 €.

III. Preinačuje se presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1135/2022 od 7. svibnja 2024. u dijelu pobijane točke IV. njene izreke, kojim je odbijen tužiteljev zahtjev za naknadu troškova postupka u iznosu od 5.600,00 € i sudi:

Nalaže se tuženiku da u roku od 15 dana isplati tužitelju daljnji trošak parničnog postupka u iznosu od 5.600,00 € sa zateznom kamatom po stopi propisanoj za ostale odnose, tekućom od 7. svibnja 2024. do isplate.

Obrazloženje

1. Presudom Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1135/2022 od 7. svibnja 2024. proglašena je nedopuštenim pljenidba i prijenos novčanih sredstava po Zahtjevu za izravnu naplatu tuženika G. P. Z. d.o.o., A3, OIB B2 protiv tužitelja I. d.o.o., A4, OIB B1 od 22. travnja 2022., temeljem Zadužnice izdane na iznos od 318.534,74 € 11. svibnja 2020., potvrđene od vršitelja dužnosti javnog bilježnika Ž. K. iz A5 pod brojem OV 2743/2020. (točka I. izreke), naloženo je tuženiku vratiti tužitelju iznos od 319.198,36 € s kamatama tekućim od 22. lipnja 2022. do isplate po stopi propisanoj za trgovačke ugovore (točka II. izreke), naloženo je tuženiku platiti tužitelju trošak parničnog postupka u iznosu od 17.800,00 € s kamatom tekućom od 7. svibnja 2024. do isplate po stopi propisanoj za ostale odnose (točka III. izreke) dok je tužitelj s ostatkom zahtjeva za naknadu troškova parničnog postupka odbijen (točka IV. izreke).

1.1. U bitnome, prvostupanjski sud navodi da je, nakon provedenog postupka, utvrdio da se zadužnica OV-2743/20 koja je izdana radi osiguranja ispunjenja obveza iz ugovora koje su stranke sklopile 28. veljače 2020. ne može koristiti za naplatu po nekom drugom ugovoru. Pri tome smatra neosnovanim tuženikove navode da se prema sporazumu između stranaka i prakse koju su stranke razvile zadužnica broj OV-2743/20 kao sredstvo osiguranja može koristiti i za naplatu tražbina iz kasnije sklopljenih pravnih poslove.

1.2. Prvostupanjski sud u obrazloženju presude navodi bitne razloge zbog kojih smatra da stranke nisu razvile takvu praksu sukladno članku 12. stavku 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj: 35/05., 41/08., 125/11., 78/2015., 29/18., 126/21., 114/22. i 156/22.; dalje: ZOO), zbog čega je prihvatio tužbeni zahtjev.

1.3. Slijedom navedenog, prvostupanjski je sud presudio kao u izreci, a u odluci o troškovima primijenio je odredbe članaka 154., 155. i 164. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11., 25/13., 89/14., 70/19., 80/22. i 114/22; dalje: ZPP) te odredbe Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Narodne novine“ broj 138/23; dalje: Tarifa).

2. Protiv točaka I., III. i III. izreke navedene presude žalbu je podnio tuženik, navodeći da istu podnosi zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene materijalnog prava, bitne povrede odredaba parničnog postupka i odluke o troškovima.

2.1. Smatra da pobijana presuda ima nedostatke zbog kojih se ne može ispitati jer proturječi sama sebi, presuda nema razloga o odlučnim činjenicama, odnosno o odlučnim činjenicama postoji proturječnost između onoga što se u razlozima presude navodi o sadržaju isprava ili zapisnika o iskazima danim u postupku i samih tih isprava.

2.2. Tuženik u bitnome ponavlja navode o razvijenoj poslovnoj praksi između stranaka, prema kojoj se zadužnica iz jednog ugovora mogla koristiti za naplatu tražbine iz kasnijeg ugovora, kao i o apstraktnoj naravi zadužnice. Navodi da tužitelj nije od tuženika tražio povrat sporne zadužnice broj OV-2743/2020, čime je, suprotno navodima prvostupanjskog suda, konkludentno ponovno potvrdio praksu razvijenu između stranaka.

2.3. U nastavku žalbe poziva se na odluke Vrhovnog suda Republike Hrvatske prema kojoj je obveza iz zadužnice apstraktna obveza, nevezana za pravni posao.

2.4. Nadalje, ukazuje da tužbu kojom pokreće parnicu na koju je upućen, ovršenik (sada tužitelj) može utemeljiti samo na razlozima koje je istaknuo u žalbi u povodu koje je upućen na parnicu, pa je tužitelj mogao zahtijevati jedino proglašenje pljenidbe i prijenosa nedopuštenim, ali ne i isplatu, već da je takvu isplatu morao tražiti u posebnoj parnici.

2.5. Dosuđene troškove parničnog postupka osporava u cijelosti, jer smatra da je tužbeni zahtjev trebalo odbiti, te predlaže preinačiti presudu, odnosno istu ukinuti i vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

3. Odgovor na tuženikovu žalbu nije podnesen.

4. Protiv točke IV. izreke, kojim je odbijen njegov zahtjev za naknadu troškova žalbu je podnio tužitelj, u bitnom navodeći

da je prvostupanjski sud neosnovano odbio zahtjev za naknadu troška tužitelja u iznosu od 4.480,00 EUR uvećan za PDV od 25% zatražen za sastav prijedloga radi proglašenja pljenidbe i prijenosa nedopuštenim kao i zahtjev za trošak sastava podneska od dana 18. travnja 2024. u istom iznosu.

4.1. U nastavku žalbe obrazlaže svoje stavove te predlaže da drugostupanjski sud prihvati žalbu i preinači odluku o troškovima.

5. Odgovor na tužiteljevu žalbu nije podnesen.

6. Tuženikova žalba nije osnovana, tužiteljeva je žalba djelomično osnovana.

7. Pobijana odluka ispitana je na temelju odredbe članka 365. stavka 2. ZPP-a u granicama dopuštenih žalbenih razloga, pazeći pritom po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz odredbe članka 354. stavka 2. točaka 2., 4., 8., 9., 13. i 14. ZPP-a, kao i na pravilnu primjenu materijalnog prava, osim u dijelu odluke o troškovima.

8. Pobijana odluka nije zahvaćena nekom od bitnih povreda odredaba parničnog postupka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti. Razlozi obrazloženja su jasni i ne postoji proturječnost o odlučnim činjenicama između onog što se u razlozima presude navodi o sadržaju zapisnika o iskazima danim u postupku i samih tih zapisnika.

a) u odnosu na tuženikovu žalbu

9. U odnosu na žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, valja ukazati da prvostupanjski sud pravilno zaključuje da između stranaka nije bila razvijena praksa prema kojoj bi se zadužnica izdana za osiguranje tražbine iz jednog ugovora mogla koristiti kao osiguranje tražbine iz drugog ugovora.

10. Prema odredbi članka 12. stavka 1. ZOO-a, u odnosima među trgovcima primjenjuju se trgovački običaji čiju su primjenu ugovorili i praksa koju su međusobno razvili. Dakle, praksa predstavlja način ponašanja u izvršenju obveza koja nije posebno ugovorena niti proizlazi iz zakona, već su istu stranke razvile u svojim međusobnim odnosima.

11. Stoga se za primjenu pojedinačne poslovne prakse kao izvora prava između trgovaca u smislu odredbe članka 12. stavka 1. ZOO-a ne traži se njena opća primjena, već ista mora predstavljati način postupanja koji se razvio u poslovanju točno određenih ugovornih stranaka strana između sebe. Dakle, radi se o praksi koja se ustalila između sudionika konkretnog ugovora izvan zakonskih ili ugovornih odredbi te ugovorenih trgovačkih običaja, a koja se, kao takva, redovno primjenjuje u njihovim međusobnim pravnim poslovima.

12. Iz navedenog razloga, suprotno stajalištu tuženika, činjenica da su stranke, u jednom slučaju, kao sredstvo osiguranja tražbine tuženika prema tužitelju iz sklopljenog pravnog posla i to Ugovora o prodaji plina br. OP-ODS-IP-15/2019 (čl.

8.3. Ugovora) kao sredstvo osiguranja ugovorili zadužnicu broj OV 8454/2018 koju je tužitelj izdao tuženiku na temelju Ugovora o prodaji plina br. OP-ODS-IP-07/2018 ne predstavlja razvijenu poslovnu praksu.

13. Upravo suprotno, s obzirom na to da je takvo prenošenje zadužnice iz obveze po jednom ugovoru na obvezu iz drugog posebno ugovoreno, takav prijenos predstavlja ugovornu obvezu samo za konkretan ugovor i nipošto se ne može smatrati razvijenom poslovnom praksom.

14. Što se tiče apstraktne naravi zadužnice, ovaj sud ukazuje na to da je, u konkretnom slučaju, predmetna zadužnica, sukladno odredbi članka 10. Ugovora o prodaji plina broj OP-00JU-02/2020 od 28. veljače 2020. predana kao sredstvo osiguranja plaćanja ugovorne obveze po navedenom ugovoru. Dakle, predmetna zadužnica, ispunjena sukladno odredbi članka 214. Ovršnog zakona („Narodne novine“ broj: 112/12., 25/13., 93/14., 55/16., 73/17., 131/20., 114/22. i 6/24.; dalje: OZ), ugovorom je određena kao sredstvo osiguranja točno određene tražbine (članak 291. OZ-a). Stoga svako korištenje navedene zadužnice za naplatu koje druge tražbine na koju se ne odnosi predmetni ugovor predstavlja

postupanja suprotno načelu savjesnosti i poštenja iz članka 4. ZOO-a te zlouporabu prava iz članka 6. ZOO-a.

15. S obzirom na to da je tuženik nesporno zadužnicu koja je predana radi osiguranja obveze prema ugovoru OP-00JU-02/2020 od 28. veljače 2020. predao radi naplate sasvim druge tražbine, prvostupanjski je sud pljenidbu i prijenos novčanih sredstava pravilno proglasio nedopuštenim.

16. Nadalje, neosnovan je i tuženikov prigovor da je tužitelj svoje pravo na povrat isplaćenih sredstava trebao tražiti u posebnoj parnici sukladno članku 210. stavak 4. OZ-a. Naime, tužitelj je u svojoj tužbi tražio da se pljenidba i prijenos novčanih sredstava proglase nedopuštenim, no nakon podnošenja tužbe taj je prijenos ipak izvršen. Stoga je tužitelj, podneskom od 25. kolovoza 2022., preinačio tužbu i, osim proglašenja pljenidbe i prijenosa nedopuštenim, zatraži i povrat isplaćenih sredstava. Takvoj preinaci tuženik se usprotivio, pa je prvostupanjski sud, raspravnim rješenjem od 23. travnja 2024., dopustio preinaku tužbe.

17. Prema mišljenju ovog suda, rješenje kojim je dopuštena preinaka tužbe pravilno je i doneseno sukladno odredbama članka 190. stavaka 1. i 3. ZPP-a, jer je navedena preinaka svrsishodna za konačno rješenje odnosa među strankama. Naime, doista nema nikakvog smisla da tužitelj, za povrat isplaćenih novčanih sredstava, vodi poseban parnični postupak, čiji bi ishod u potpunosti ovisio o ishodu postupka radi utvrđenja da je nedopuštena pljenidba i prijenos novčanih sredstava, jer bi time strankama samo nastali nepotrebni troškovi.

18. U odluci o troškovima postupka u točki III. izreke presude prvostupanjski je sud primijenio odredbe članaka 154. i 155. ZPP-a te odredbe Tarife. S obzirom na to da i ovaj sud smatra osnovanim tužbeni zahtjev, a jedini žalbeni navod zbog kojega tuženik osporava odluku o troškovima jest tvrdnja da je sud trebao odbiti tužbeni zahtjev, tuženikova je žalba i u tom dijelu neosnovana.

19. Slijedom navedenog, temeljem odredbe članka 368. stavka 1. ZPP-a, tuženikova je žalba odbijena kao neosnovana, a prvostupanjska presuda potvrđena u pobijanim točkama I.; II. i III. njene izreke.

b) u odnosu na tužiteljevu žalbu

20. U odnosu na točku IV. izreke presude tužitelj pravilno ukazuje da je trošak sastava prijedloga radi proglašenja pljenidbe i prijenosa nedopuštenim bio potreban za vođenje ovog postupka jer bez podnošenja tog prijedloga tužitelj, kao ovršenik, ne bi mogao biti upućen u parnicu radi proglašenja pljenidbe i prijenosa nedopuštenim, niti bi bez tog rješenja bio ovlašten pokrenuti taku parnicu.

21. Prema tome, taj podnesak predstavlja radnju poduzetu u povodu parničnog postupka (članak 151. stavak 1. ZPP-a), koja predstavlja trošak parničnog postupka i za koju tužitelju pripada propisana nagrada u iznosu od 4.480,00 € uvećano za PDV, odnosno ukupno iznos od 5.600,00 €.

22. Što se tiče podneska od 22. studenog 2023., prvostupanjski je sud pravilno ocijenio da isti nije bio potreban za vođenja parnice.

23. Naime, promjena valute uslijedila je temeljem odredbi Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“ broj 57/22. i 88/22.). Prema odredbi članka 5. tog Zakona, Vlada Republike Hrvatske svojom odukom utvrđuje dan uvođenja eura kao sredstva plaćanja te dan početka i završetka dvojnog iskazivanja novčanih iznosa (članak 3. točka 9. Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj). Prema Odluci o objavi uvođenje eura kao službene valute Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 85/22.) razdoblje obveznog dvojnog iskazivanje je razdoblje od 5. rujna 2022. do 31. prosinca 2022. Dakle, od 1. siječnja 2023. više ne postoji zakonska obveze dvojnog iskazivanja iznosa, već je dovoljno iznose iskazati u eurima.

24. No, prema Smjernicama za prilagodbu gospodarstva u procesu zamjene hrvatske kune eurom koje je donijelo Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Republike Hrvatske te Uputama o procesu prilagodbe poslovnih procesa subjekata opće država u poslovanje u euru koje je donijelo Ministarstvo financija Republike Hrvatske, iskazivanje cijena i

drugih novčanih iskaza vrijednosti u kunama i u eurima uz isticanje fiksnog tečaja konverzije, obvezno počinje 5. rujna 2022. u 00:00 sati, a završava 31. prosinca 2023. u 24:00 sata. Prema tome, primjenom gore navedenih propisa, u svim odlukama suda i druge javne vlasti donesene od 1. siječnja 2024. na dalje više ne postoji dvojno iskazivanje novčanih vrijednosti, već se sve navedene vrijednosti iskazuju u eurima.

25. Stoga, neovisno o tome da li je tužitelj svoj tužbeni zahtjev uskladio s Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj ili nije, u predmetnoj presudi iznosi bi bili iskazani u eurima, jer je to zakonska obveza suda.

26. Što se tiče dostave sudske odluke uz navedeni podnesak treba ukazati na to da odluka prvostupanjskog suda ne predstavlja niti dokaz niti obvezu postupanja koja bi vezivala prvostupanjski sud u ovoj parnici.

27. Iz navedenih razloga i ovaj sud smatra da podnesak od 22. studenog 2023. nije bio potreban za vođenje parnice, te da je prvostupanjski sud pravilno odbio dosuditi navedeni trošak.

28. S obzirom na to da tužitelj ne navodi razloge zbog kojih bi osporavao ostale odbijene stavke, a iste ovaj sud ne ispituje po službenoj dužnosti, žalba je i u preostalom dijelu neosnovana.

29. Slijedom navedenog, prvostupanjska je presuda djelomično preinačena u točki IV. njene izreke te je tužitelju dosuđen trošak parničnog postupka u daljem iznosu od ukupno 5.600,00 € (članak 373. točka 3. ZPP-a), dok je tužiteljeva žalba odbijena za iznos od 11.200,00 € i u tom je dijelu pobijana točka IV. izreke potvrđena (članak 368. stavak 1. ZPP-a).

Zagreb, 6. studenog 2024.

Predsjednica vijeća

Jagoda Crnokrak